

KINDERPOSTZEGELS

September

Kinderpostzegels

Opeens zie je meer kinderen in de straat dan je in tijden gezien hebt. Als je de eerste keer niet meteen je slag geslagen hebt, blijf je naar de voordeur lopen. Wanneer komt het buurkind nou, of je nichtje, of je neef...? De bel afzetten? Schichtig door het huis sluipen? Achter de bank gaan zitten? Wat is er aan de hand in Nederland? Er zijn weer kinderpostzegels!!!

Ieder jaar doen bijna 250.000 leerlingen uit groep 7 en 8 van ongeveer 6.200 basisscholen mee aan de Kinderpostzegelactie. De actie start elk jaar in september. Zes weken later, in november, bezorgen de leerlingen de bestellingen aan de deur.

Hoe zit dat met die kinderpostzegels? Hoe lang bestaan ze al? Wordt er geld mee verdiend? Wie beslist welk plaatje erop komt? In deze uitgave van Per Dag-Wijzer antwoorden op vragen over het hoe en waarom van de Kinderpostzegel.

Doelgroep

Leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisschool

Vakken en kerndoelen

Geschiedenis

Domein D historisch besef:

11 leerlingen kunnen gebeurtenissen uit hun eigen leven en uit de geschiedenis op een tijdsbalk plaatsen

Doelstellingen

- Leerlingen maken kennis met de geschiedenis van de kinderpostzegel
- Leerlingen weten welke elementen bijdragen aan de totstandkoming van een kinderpostzegel
- Leerlingen kennen de achtergronden van de hulpverlening via de Stichting Kinderpostzegels Nederland

Bronnen

Stichting Kinderpostzegels Nederland

Dank

De afgebeelde kinderzegels zijn met toestemming afkomstig van Teunis: de Nederlandse geschiedenis afgebeeld op postzegels op <http://www.geocities.com/SoHo/Studios/4220/pz1952.htm>

W werkbladen

Kinderpostzegels 2008

1924

Het is 1924. De Eerste Wereldoorlog is zes jaar geleden en al bijna weer vergeten. De mensen verdienen meer en geven meer geld uit. De mode is vrolijker en minder stijf, de muziek is uitgelaten. Het gaat goed met Nederland. Tenminste, voor de bovenlaag van de Nederlandse bevolking.

De eenvoudige arbeiders merken er niet veel van dat het beter gaat met Nederland. Er worden in dat jaar verschillende verenigingen opgericht die het drankmisbruik onder de laagste bevolkingsgroepen tegen willen gaan. Sommige armen leven onder armoedige omstandigheden. Er is een groot verschil tussen arme en rijke Nederlanders.

Dat verschil komt bijvoorbeeld tot uiting bij de invoering van de rijwielbelasting in 1924. Wanneer je die belasting hebt betaald, krijg je een metalen plaatje voor op je fiets. Als je niet zo'n plaatje op je fiets hebt word je door de politie aangehouden.

Mensen die geen belasting kunnen betalen omdat ze te arm zijn krijgen daarom van de overheid een fietsplaatje. Met een rond gat erin. Of je arm of rijk bent is nu meteen te zien. Er komt dan ook veel protest tegen deze regeringsmaatregel.

In 1924 komt er, behalve de rijwielbelasting, nog een ander initiatief van de regering. Dit is een sympathieker plan waar geen bezwaar tegen is. Er wordt besloten dat er speciale kinderzegels komen: postzegels met een 'toeslag'. Dat is een extra bedragje bovenop de normale waarde van de postzegel.

De eerste kinderzegels uit 1924

Die toeslag zal gebruikt worden voor 'minder bedeelde', zeg maar arme, kinderen. Het is een nieuwe manier van geld inzamelen. Vrijwilligsters, meestal rijkere dames, verkopen deze zegels. Nog niet van deur tot deur, maar in een kraampje in het postkantoor. Het geld dat via de kinderzegels wordt ingezameld, gaat naar een stichting die het vervolgens verdeelt. Het gaat naar allerlei projecten die actief zijn voor minder bedeelde kinderen.

De kinderzegels zijn een groot succes. Daarom komen er vanaf 1924 elk jaar kinderzegels of zoals ze later worden genoemd, kinderpostzegels uit. Alleen in de oorlogsjaren 1942, 1943, 1944 niet.

Elk jaar brengen de zegels geld op. Het succes ervan is dat ze veel mensen aanspreken. Het is én een leuke manier om geld aan een goed doel te geven én een mens heeft wel eens een postzegel nodig.

In deze succesformule verandert niet veel in de loop der jaren.

In 1949 worden de kinderzegels voor het eerst niet meer door volwassenen, maar door schoolkinderen verkocht. Die gaan dan van deur tot deur. Daaraan is in de jaren daarna

niet veel veranderd. Alleen krijgen de kinderen van groep 7 en 8 de laatste jaren geen contant geld meer mee als ze de bestelde kinderpostzegels afleveren. Het geld voor de zegels wordt nu rechtstreeks van de bank- of girorekening van de koper afgeschreven. Dat is veiliger voor de scholieren.

Kinderzegels uit 1952

Scholen kunnen zich opgeven om aan de kinderpostzegelactie mee te doen, ze hoéven niet wanneer ze dat niet willen. Het is niet verplicht, maar kinderen vinden het meestal leuk om ze van deur tot deur te verkopen. Per jaar gaan er ongeveer 250.000 kinderen op pad.

1. Is er nu, net als in 1924, een verschil tussen armen en rijken in Nederland?
Is de armoede van nu net zo zichtbaar als in 1924? Wanneer vindt jullie groep iemand arm, of rijk? Praat er over in een kringgesprek.
2. Meestal hebben kinderpostzegels en kinderkaarten een bepaald thema. Zijn er thema's waarvan jij denkt dat volwassenen ze wél leuk vinden en kinderen niet? Of omgekeerd?
3. Maak voor de schoolkrant een interview met een volwassene over wat hij of zij zich nog herinnert van de verkoop van kinderpostzegels toen hij of zij op de lagere school zat. Waren er veel dingen hetzelfde? Waren er veel dingen anders?
4. Veel mensen hebben tegenwoordig een computer met Internet. Ze hebben ook een e-mail adres waar ze elektronische post kunnen ontvangen. Denk je dat dat invloed heeft op de verkoop van kinderpostzegels? Denk je dat kinderpostzegels ook in de toekomst verkocht blijven worden? Vind jij het leuker om een kaart via het Internet, een e-kaart (= elektronische kaart) of een echte kaart te krijgen

Onderwerpen

Je zou bijna vergeten dat het hoofddoel van de Stichting Kinderpostzegels Nederland bestaat uit het inzamelen van geld voor projecten op het gebied van Jeugdwelzijn, zo mooi zijn de kaarten en postzegels. Maar eerlijk is eerlijk, wanneer kinderen van groep 7 en 8 met vreselijke kaarten en nog ergere postzegels aan de deur komen, verkopen ze niet veel. Er wordt dan ook veel werk gemaakt van het kiezen van een boeiend thema en een goede illustrator.

Soms is er niet echt een thema, maar dan is degene die de kaarten of zegels mag maken heel bekend. Zoals Bruna die Nijntje vereeuwigde of Fiep Westendorp die hetzelfde deed met Jip en Janneke. De ontwerpers van de kaarten zijn heel blij met deze opdracht. Stel je voor, in één klap is je werk in heel Nederland te zien, ook al is het dan in een klein formaat.

De opdracht voor het ontwerp voor de kinderpostzegels wordt door een commissie gegeven. Vanaf 1924 hebben postzegels en kaarten allerlei onderwerpen gehad: bloemen, feesten, speelgoed, vakantie, dieren, verkeer, stripverhaal, gevaar, avontuur, noem maar op.

1946, kind te paard in draaimolen

Wanneer Kinderpostzegels de opdracht om een postzegel of een kaart te ontwerpen aan een kunstenaar geeft heeft hij of zij een paar maanden de tijd. Allereerst wordt het thema bekend gemaakt aan de tekenaar en vervolgens bedenkt de tekenaar een manier om het thema weer te geven en gaat aan de slag. Een aantal voorbeelden van thema's van de kinderpostzegelactie zijn: Lekker gezond, Laat kinderen leren en een veilig thuis.

Het is een enorm gepriegel om een postzegel op ware grootte te maken, daarom is het eerste ontwerp meestal zes keer zo groot als een echte postzegel. Als het werk écht helemaal af is, komt er wel een tekening op ware grootte. Zo kun je zien hoe de zegel eruit ziet als hij gedrukt is.

De hoogste baas van de TNT bepaalt welke zegels er in een bepaald jaar verschijnen. Hij maakt een lijst met daarop alle postzegels die een jaar zullen uitkomen en legt die voor aan de Minister van Verkeer en Waterstaat. Die bekijkt de lijst om te zien of er postzegels op staan waartegen kamerleden van de Eerste of Tweede kamer bezwaar kunnen hebben. In de 81 jaar dat de Kinderpostzegels nu bestaan is er maar één keer een ontwerp afgekeurd. Het gebeurde Joost Roelofsz. In 1983 mocht Joost Roelofsz, een boekillustrator, kinderzegels ontwerpen.

Er was een thema: Kind en Milieu. Roelofsz tekende vier zegels met het verhaal van een hondendrol op straat. De Stichting Kinderpostzegels vond dat dat niet kon, hondendrollen op een postzegel. De zegels werden afgekeurd. Roelofsz moest zijn werk overdoen en tekende nieuwe zegels met een nieuw thema: Kind en Kerst.

1965 laat kindertekeningen op de kinderpostzegels zien

1. Ontwerp in kleine groepjes een serie kaarten voor War Child, het Wereld Natuur Fonds of voor Amnesty International. Kies een van de drie organisaties en doe je best. Je mag zelf weten welk materiaal je gebruikt.
2. 2024, honderd jaar geleden verscheen de eerste kinderzegel. Zijn er in 2024 eigenlijk nog postzegels? En als ze niet meer bestaan, hoe krijg je dan je post? Schrijf er een opstel over.
3. Bedenk een feestzegel voor als de kinderpostzegel 100 jaar bestaat. Wat voor een tekst vind je dat erop moet?
4. Maak een zegel die je in elektronische post, e-mail, kunt gebruiken. Als je het kunt mag het met een tekenprogramma op de computer, maar op 'ouderwets' papier is natuurlijk ook goed.

Welbested

Elk jaar verkopen 250.000 kinderen van groep 7 en 8 kinderpostzegels en kaarten. De meeste Nederlanders kopen iets, vaak omdat ze het goede doel steunen, maar soms ook omdat ze anders naar de deur kunnen blijven lopen. Bij de aankoop van zegels of kaarten hoort namelijk een deurzegel, die, eenmaal op de voordeur geplakt, andere kinderen er voor waarschuwt dat de bewoner van dit huis al voorzien is.

In 2008 bracht de kinderpostzegelactie 9,6 miljoen euro op, een recordbedrag. Wat gebeurt er eigenlijk mee? Wordt al dat geld aan een of twee projecten gegeven? Kunnen individuele kinderen ook schrijven wanneer ze graag iets willen hebben?

Die 9,6 miljoen euro wordt verdeeld over zo'n duizend projecten. Die moeten er wel wat voor doen. Ze moeten een aanvraag schrijven waarin ze zetten waarom ze dat geld graag willen. Een commissie bekijkt dan of de aanvraag in orde is en of dit project geld verdient. Die commissie doet dat vier keer per jaar.

Eén keer per jaar legt deze commissie verantwoording af over het geld dat ze besteed heeft. Ze publiceert daartoe een zogenaamd jaarverslag. Op die manier is er ook controle op de besteding van het geld.

De projecten die Stichting Kinderpostzegels Nederland steunt kan je onderverdelen in vier thema's namelijk: Recht op onderwijs, Recht op bescherming en veiligheid, recht op volwaardig burgerschap en recht op gezonde ontwikkeling. Zo kan je denken aan straatkinderen in Brazilië die een opleiding krijgen waardoor ze hun toekomst kunnen verbeteren of aan geld voor een documentaire over het samen naar school gaan van dove en horende kinderen op basisscholen.

De hulp is altijd voor een groep kinderen. Over het algemeen is de geboden hulp zo kort mogelijk. Zodra kinderen het zelf kunnen redden, bijvoorbeeld in het geval van de Braziliaanse kinderen, moeten ze dat ook doen.

De gegeven hulp loopt elk jaar uiteen van € 500 voor vakantie-activiteiten met kinderen in Nickerie in Suriname tot € 272.268,- voor het aanleggen van buitenspeelplaatsen waar kinderen met een handicap samen kunnen spelen met gezonde kinderen.

De kinderpostzegels en kaarten kunnen ook via het Internet besteld worden.

H

Handleiding

Kinderpostzegels 2007

1924

Op werkblad 1 hebben we geprobeerd het ontstaan van de kinderpostzegels in de tijd te plaatsen. De opdrachten kunnen individueel of in groepjes gemaakt worden. Het interview kan het beste in groepjes worden voorbereid en uitgevoerd.

1. Wanneer ben je anno nu arm? Als je niet 3 keer per jaar op vakantie kunt, wanneer je niet over het allernieuwste model voetbalschoenen beschikt of over een eigen mobieltje? Op 31 augustus 2001 vertelde een van oorsprong Indonesische vrouw op de radio hoe kwaad zij jarenlang geweest is op het land Nederland. Toen zij zich er in de jaren vijftig vestigde, bleek het wel degelijk mogelijk te zijn: een land zonder armoede. Alle voorbeelden van armoede die in ons land heersten, vielen volkomen in het niet bij wat zij in Indonesië gewend was. Nederland had haar, volgens haar eigen woorden, voorgoed verpest toen zij naar haar land terugkeerde.
2. Ik snap er niks van, hoor je volwassenen soms zeggen wanneer er een nieuwe rage de kop opsteekt; pokemonkaarten, Bob de Bouwer...
3. Misschien kunt u met uw leerlingen de respectievelijke rages van de afgelopen jaren bekijken en aan de hand daarvan of ze een goed thema voor de kinderpostzegels geweest zouden zijn.
4. Laat uw kinderen van tevoren een paar basisvragen opstellen. Wat is belangrijk voor de lezers van de schoolkrant om te weten? Waarom vallen we ze lastig met dit interview? Weet u zelf nog hoe het was, het rondgaan met de kinderpostzegelzak en zegeltjes?
5. Over de toekomst van postzegels wordt verschillend gedacht. Sommigen vinden de reguliere post hopeloos traag en handelen zoveel mogelijk per e-mail af. Anderen zeggen dat er altijd reguliere post zal blijven bestaan. En zeg nou eerlijk: een échte vakantiekaart die je uit de brievenbus haalt is toch veel leuker dan een elektronisch exemplaar!

Onderwerpen

Je zou denken dat er in al die jaren al zoveel onderwerpen de revue hebben gepasseerd, dat er bijna geen nieuwe invalshoek meer te bedenken valt. Toch lukt dat elk jaar weer opnieuw. Zijn de kinderen zelf ook zo creatief?

1. Laat de leerlingen in kleine groepjes een serie kaarten voor ontwerpen War Child, het Wereld Natuur Fonds, Amnesty International (of een andere organisatie die hen aanspreekt). U kunt uw leerlingen helpen door met hen in een groepsgesprek te bespreken wat de essentie is van de drie organisaties en hoe de leerlingen dat op hun wenskaarten kunnen overbrengen.
2. Een individuele opdracht. Misschien kunt u het opstel dat het meeste aanspreekt in de schoolkrant opnemen, of een selectie van de opstellen want, zoals meestal bij opstellen, is er geen sprake van goed of slecht. Het is leuk om uiteenlopende visies te laten zien. Een suggestie: toen computers in zwang raakten, werd voorspeld dat we amper meer papier zouden gebruiken, omdat iedereen zijn beeldscherm zou kunnen bekijken. De term 'het papierloze kantoor' komt uit die periode. Echter, we blijken nu meer papier te gebruiken met z'n allen dan ooit tevoren.
3. Bedenk een feestzegel voor als de kinderpostzegel 100 jaar bestaat: een vrije opdracht die individueel of in een groep gemaakt kan worden. Staat er tegen die tijd nog iets op een postzegel, zijn ze er nog, nu steeds meer elektronisch gaat? Kun je dan het verzenden van een brief via een chipknipautomaat betalen in plaats van met een postzegel?
4. Opdracht 4 ligt in het verlengde van 3. Eventueel kunt u voorafgaand aan de opdracht een gesprek over de toekomst van de post voeren met uw groep. Misschien is er een functionaris van de KPN genegen om zijn visie te laten horen.

Welbesteed

Waar doen de kinderen die langs de deur gaan het allemaal voor?

1. Opdracht 1 spreekt voor zich. Wanneer er uit de verlanglijst een idee komt dat uw leerlingen aanspreekt, kunt u overwegen om daadwerkelijk een aanvraag bij de Stichting Kinderpostzegels Nederland in te dienen. Meer informatie over de gang van zaken op de website <http://www.kinderpostzegels.nl/>.
2. Opdracht voor een groepsgesprek. Laat de leerlingen eerst hun eigen goede doel bedenken, inventariseer de ideeën en bespreek hoe zij tot die keuze gekomen zijn. Kiezen ze voor suggesties waar ze zelf wat aan hebben of denken ze vooral aan kinderen die het minder goed dan henzelf getroffen hebben?
3. Een groepsopdracht. Het tweede deel van de opdracht kunt u omzetten in een rollenspel, waarmee leerlingen kunnen oefenen hoe ze postzegels aan de deur verkopen. Kinderen die het al een keer hebben gedaan kunnen als ervaringsdeskundigen fungeren.

Links

<http://www.kinderpostzegels.nl>

De website van Stichting Kinderpostzegels Nederland:

- Wat doet de Stichting Kinderpostzegels in Nederland?
- Voor Scholen
- Kinderpostzegelgeld: Welbesteed

<http://www.kun.nl/ahc/vg/html/vg000179.htm>

Achtergrondinformatie over de rijwielbelasting en het fietsplaatje

<http://www.kinderpostzegels.nl/kinderpostzegeloverzicht>

De Nederlandse postzegels vanaf 1924 t/m afgelopen jaar.